

TÄYTTÄÄ

Rauenneet suunnitelmat ja huonosti pidetyt päätökset sävyttävät elämäämme; ne ovat merkkejä ihmisen heikkoudesta ja häilyvyydestä. Kaikkivaltias ja uskollinen Jumala ei sitä vastoin tyydy keskeneräisiin tekoihin: koko Raamattu todistaa hänen suunnitelmiansa täyttymisestä.

Täyttää merkitsee enemmän kuin tehdä. Sanat, joita sillä käännetään, tuovat mieleen täyteen (hepr. malé; kreik. plêroun) tai loppuun saattamisen (hepr. kalah; kreik. teleîn) ja täydellisyyden (hepr. tamam; kreik. teleioun). Aloitettu työ saatetaan täyttymykseen (1. Kun. 7:22; Ap. t. 14:26), toisin sanoen se viedään hyvään päätökseen. Sana, käsky, lupaus tai vala täytetään: sana on kuin ontto muotti, johon todellisuuden on asetuttava. Se on toiminnan ensimmäinen vaihe, ja toiminnan on jatkuttava ja saavutettava päämääränsä.

VT. Täyttymyksen näkymiä.

1. Jumalan sana ja laki. — Enemmän kuin mikään muu sana Jumalan sana pyrkii täyttymään: ”Sana, joka lähtee minun suustani, ei palaa luokseni ilman tulosta” (Jes. 55:11). Jumala ”ei puhu turhaan” (Hes. 6:10). Hänen lakinsa ja käskynsä vaativat kuuliaisuutta (2. Moos. 20 ff.) ja lopulta myös saavat sitä (5. Moos. 4:30 f.; 5. Moos. 30:6 ff.; Hes. 36:27).

2. Profetiat. — Jumalalliset profetiat toteutuvat ennemmin tai myöhemmin: ”Olin ilmoittanut siitä jo kauan sitten... äkkiä ryhdyin toimeen, ja se tapahtui” (Jes. 48:3; vrt. Sak. 1:6; Hes. 12:21–28). Toteutuminen on Jumalan merkki, joka vahvistaa profeetan kutsumuksen ja hänen sanomansa aitouden (5. Moos. 18:22). Vanha testamentti toteaa useammin kuin kerran, että jokin tapahtuma on tosiaan sattunut ”Jahven sanan täyttymiseksi”, jonka profeetta oli välittänyt. Näin esitetään Daavidin suvun säilyminen ja temppelin rakentaminen (1. Kun. 8:24) sekä lähtö pakkosiirtolaisuuteen ja paluu temppelin jälleenrakentamista varten (2. Aikak. 36:21–23; Esra 1:1). Nämä menneet toteutumat ovat tae tulevista täyttymyksistä.

3. Ajat täytyvät. — Vaikka täyttymys olisi toisinaan äkillinen, se ei tapahdu sattumalta vaan ”omana aikanaan” (Luuk. 1:20), eräänlaisen kypsymisajan päätteeksi. Jotta sana toteutuisi, ”ajan täytyy täytyä” (vrt. Jer. 25:12), ja jotta koko Jumalan suunnitelma tulisi päätökseen, aikojen täyteen on koitettava (Ef. 1:10; Gal. 4:4; vrt. Mark. 1:15).

UT. ”Se on täytetty”. Täyttymyksen aika sanan varsinaisessa merkityksessä on näet Uuden testamentin aika. Evankelistat, varsinkin Matteus, pyrkivät vakuuttamaan meidät tästä.

1. Profetiat. — Ilmaus ”jotta täytyisi se, mikä oli sanottu ... kautta” toistuu Matteuksella kymmenen kertaa: neitseellisen sikiämisen ja Egyptiin paon, sairaiden parantamisen, vertauksilla opettamisen, Jerusalemiin tapahtuneen voitokkaan saapumisen, Juudaksen hopearahojen ja muiden tapahtumien yhteydessä. Vastaavia ilmauksia esiintyy muissa evankeliumeissa. Näiden yksityiskohtien tarkoitus on auttaa meitä ymmärtämään, että koko Vanha testamentti suuntautui Jeesuksen ilmoitukseen. Siinä tähdennetyt täyttymykset olivat vain hidasta valmistautumista Jumalan suunnitelman täyteen toteutumiseen Jeesuksen maanpäällisessä elämässä.

Jeesuksen omassakaan elämässä kaikki täyttymykset eivät ole samalla tasolla. Yhtä niistä, ja vain yhtä, nimitetään ”loppuun saattamiseksi”: Jeesuksen kuolemaa ristillä. Ilmauksessa ”jotta Kirjoitus saatettaisiin loppuun” (Joh. 19:28) verbi *teleioun* korvaa tavallisen verbin *plêroun*, ja asiayhteys korostaa tätä toistamalla sanat ”se on saatettu loppuun” (Joh. 19:30). Uusi testamentti käyttää tätä jälkimmäistä verbiä vain kärsimykseen viitattaessaan (Luuk. 12:50; Luuk. 18:31; Luuk. 22:37), ja Heprealaiskirjeen mukaan Jeesus saatettiin täyttymykseen, päämääräänsä, juuri kärsimyksensä kautta (Hepr. 2:10; Hepr. 5:8 f.).

Kaikki pelastushistorian täyttymykset suuntautuvat siis Kristuksen tulemiseen, ja Kristuksen elämässä kaikki Kirjoitusten täyttymykset huipentuvat hänen uhriinsa. Näin ”kaikki Jumalan lupaukset ovat hänessä saaneet myöntävän vastauksensa” (2. Kor. 1:20).

Tämä täyttymys tekee enemmän kuin toteuttaa sen, mikä oli ennakoitu. Jumalallisten täyttymysten luonteeseen kuuluu näet, että ne ylittävät kaiken, mitä ennalta voitiin käsittää. Siksi Vanhan testamentin täyttymystä Uudessa testamentissa ei voi kuvata vain vastaavuuden ja jatkuvuuden käsittein: siihen sisältyy myös eroja ja katkoskohtia, joita siirtyminen korkeammalle tasolle edellyttää. Tämän kolminkertaisen suhteen — samankaltaisuuden, eron ja ylemmyyden — tuo erityisen selvästi esiin Heprealaiskirjeen kirjoittaja verratessaan Moosesta ja Kristusta (Hepr. 3:1–6), vanhaa pappeutta ja Kristuksen pappeutta (Hepr. 5:1–10; Hepr. 7:11–28), vanhaa jumalanpalvelusta ja Kristuksen uhria (Hepr. 9:1–14) ja niin edelleen. Sama käsitys on kuitenkin välttämättä koko Uuden testamentin perustana: lopullinen toteutuminen on itsessään ilmoitusta. Kun se liittyy vanhat sanat kokonaisuuteen, jota ei aiemmin voitu ennakoita, se antaa niille uuden merkityksen täyteen. Jeesus Kristus on todellakin Daavidille luvattu seuraaja (2. Sam. 7:12 f.; Luuk. 1:32 f.), mutta hänen kuninkuutensa ei ole tästä maailmasta (Joh. 18:36 f.), sillä hänen persoonassaan toteutuu sekä ennustus nöyryytettynä kuolevasta Palvelijasta (Jes. 53; 1. Piet. 2:24 f.) että ennustus taivaallisesta Ihmisen Pojasta (Dan. 7:13 f.; Mark. 14:62), voitokkaasta Herrasta (Ps. 110; Matt. 26:64). Hänen kauttaan rakennetaan uusi temppeli, johon pakanoiden rikkaudet virtaavat (Hagg. 2:6–9; Jes. 60:7, 13), mutta

se on temppeli, ”jota ihmiskädet eivät ole tehneet” (Mark. 14:58): hänen ylösnoussut ruumiinsa (Joh. 2:21), jonka jäseniksi me tulemme (1. Kor. 12:27). Tästä löytyy usein selitys sille, miksi Uusi testamentti käyttää Vanhan testamentin kirjoituksia toisinaan hämmäntävällä tavalla: kirjoittajat kiinnittävät vähemmän huomiota kunkin sanan alkuperäiseen asiayhteyteen kuin siihen uuteen asiayhteyteen, jonka Jumala itse on tapahtumien kautta asettanut.

2. Laki. —. Jumalan sana ei ole vain lupaus, vaan myös vaatimus. Vuorisaarnassa Jeesus julistaa laista, ettei hän ole tullut sitä ”kumoamaan, vaan täyttämään” (Matt. 5:17).

Asiayhteydestä käy ilmi, ettei Jeesus suinkaan poista Mooseksen lakia, vaan syventää sen käskyjä: hän ulottaa vaatimuksen aikomukseen ja salaiseen haluun asti. Ennen kaikkea hän kuitenkin uudistaa lain ja tekee siitä ”täydellisen” tuomalla täysin ilmi sen keskeisen vaatimuksen, joka on avain kaikkiin muihin: rakkauden käskyn. Siinä laki ja profeetat tulevat yhteenvedetyiksi ja kohoavat täyteyteensä (Matt. 7:12; Matt. 22:40).

”Täyttääkseen lain” Jeesus ei myöskään tyydy vain julistamaan käskyään. Hänen, jonka ”tulee täyttää kaikki vanhurskaus” (Matt. 3:15), toteuttaa itse omassa persoonassaan ja uskovissa kaiken, mitä hän vaatii: hänen uhrinsa on rakkauden huippu (Joh. 15:13) ja myös sen lähde. Saavutettuaan täyttymyksen (Hepr. 5:9) Kristus on samalla ”tehnyt täydelliseksi ne, jotka hän pyhittää” (Hepr. 10:14; vrt. Joh. 17:4, 23).

Vanhan lain tällainen täytyminen voidaan ristiriidatta esittää myös sen kumoamisena. Kun täydellinen tulee, osittainen lakkaa (vrt. 1. Kor. 13:10). Tämä on Paavalin näkökulma. Yhtäältä rakkaus, joka kokoaa lain yhteen, hallitsee sitä ja antaa sille muodon sekä poistaa siten alistumisen säädöksille. ”Se, joka rakastaa toista, on täyttänyt lain” (Room. 13:8; vrt. Room. 13:10; Gal. 5:14). Toisaalta lakihenkisyydeltä viedään perusta: ihminen ei voi enää väittää rakentavansa omaa täydellisyyttään lakia täyttämällä. Jotta ”lain vanhurskaus täytyisi meissä”, Jumalan täytyi lähettää meille Poikansa (Room. 8:3 f.) ja meidän täytyi saada Henki hänen Poikansa kautta. Siksi ”emme enää ole lain vaan armon alaisia” (Room. 6:15).

Armon oma vaikutusvoima vaatii edelleen tekoja (Kol. 1:10 f.). Teoissa usko saavuttaa täyttymyksensä (vrt. Gal. 5:6), samoin rakkaus Jumalaan (1. Joh. 2:5; 1. Joh. 4:12). Nämä teot ovat kuitenkin täysin vastakkaisia Paavalin torjumalle lakihenkisyydelle: kyse ei enää ole ihmisen rakentamasta rakennelmasta, vaan Jumalasta lähtöisin olevasta hedelmällisyydestä (Gal. 5:22 f.; Joh. 15:5).

3. Aikojen loppu. —. Kristuksen ristillä täyttämä työ avautuu näin ajassa, kunnes koittaa Vanhan ja Uuden testamentin ennustama ”maailman loppu” (Matt. 24:3 rinnakk.), Herran päivä, jolloin Jumalan suunnitelman täytyminen Kristuksessa ilmenee koko täyteydessään (vrt. 1. Kor. 15:23 f.).

AV

Katso myös: → croissance NT i — dessein-de-dieu — Kirjoitus IV — figure NT ■ — jesus-christ I -rrXxri C ■ — Muistaminen 4 a — Uusi — Teot NT I 2 — Täydellisyys NT 2 — Täyteys — Saarnata 13a — promesses — prophete NT I — Ilmoitus NT I 3, II 3, HI 3 — Valtakunta NT III 3 — Sinetti 2 — serment — temps NT — volonte-de-dieu NT